

Marjamasterplan

eli Kainuun luonnontuotealan masterplan
2017-2017

FT Anni Koskela
Arktiset Aromit ry

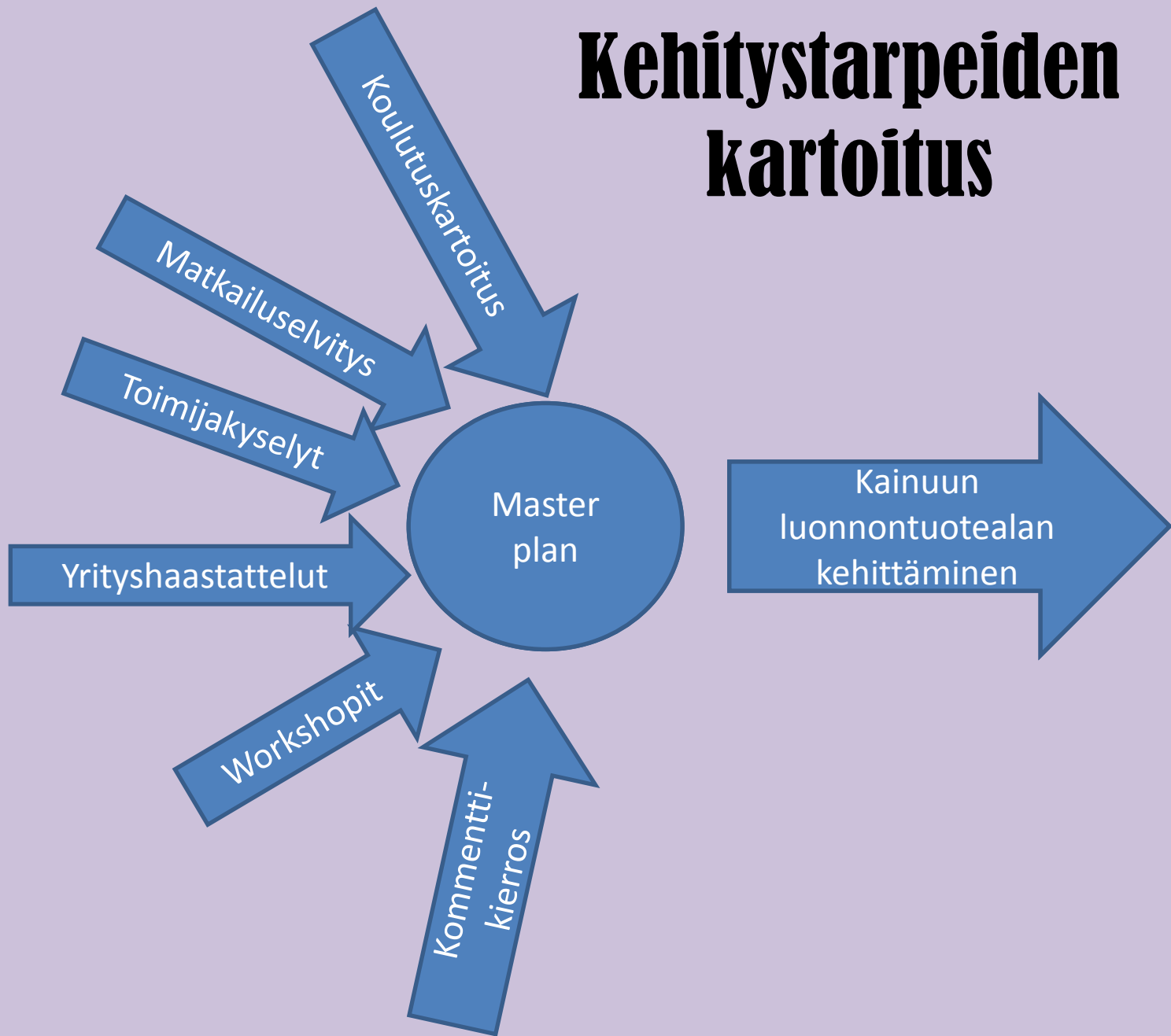
Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Tausta

”Luonnonmarja-alalle tehdään kokonaiskehittämissuunnitelma, jossa kartoitetaan olemassa oleva tilanne ja suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet Kainuun luonnonmarja-alan kehittämiseksi.”

**Kainuun elintarvikealan
toimintasuunnitelma 2013–2017**

Kehitystarpeiden kartoitus

Sisältö

Lähtötilanne

Arvot ja visio

Tavoitteet

Kehityssuunnitelma

Kehittämistyön seuranta

Sisältö

Lähtötilanne

Arvot ja visio

Tavoitteet

Kehityssuunnitelma

Kehittämistyön seuranta

Kehityssuunnitelma

1. Toimijaverkoston tehokas yhteistyö
2. Kilpailukykyiset kainuulaiset yritykset
3. Raaka-aineaitasta innovatiiviseksi jatkojalostajaksi
4. Kainuulaistuotteet tutuiksi Suomessa ja ulkomailla

1. Toimijaverkoston tehokas yhteistyö

#	Toimenpide	Vastuutahot
1.1.	KÄRKIHANKE: Kainuun luonnontuoteklusterin toimijoille järjestetään säännöllisesti erilaisia koulutuksia, seminaareja, työpajoja ja opintomatkoja . Tilaisuuksissa keskitytään alan ajankohtaisiin asioihin ja uusimpiin ilmiöihin ja teknologiaan, ja niistä haetaan myös ideoita tulevaisuuden innovaatioihin.	Arktiset Aromit ry, KAO, ELY-keskus, ProAgria, Maa- ja kotitalousnaiset, Luke
1.2.	Kainuun luonnontuoteklusterille laaditaan yhteinen viestintästrategia , joka parantaa verkoston sisäistä ja ulkoista tiedonkulkua, helpottaa toimijoiden välistä yhteydenpitoa ja tehostaa viestintää. Luodaan kainuulaisille luonnontuotealan toimijoille yhteinen sähköinen viestintäalusta edistämään tehokasta tiedonkulkua ja mahdollistamaan koko toimijakentän sisäisen keskustelun.	Arktiset Aromit ry
1.3.	Perustetaan Kainuun Luonnontuotepäivät , jota aletaan järjestää kerran vuodessa. Tapahtumassa käsitellään mm. ajankohtaisia asioita ja hankekuulumisia, ja keskustellaan Kainuun luonnontuotealan kehittämisestä. Lisäksi Luonnontuotepäivillä kehitetään luonnontuotealan tutkimus- ja kehittämistoimijoiden ja yrittäjien muodostamaa konsortiota ja linkitetään tutkimustuloksia ja uusia menetelmiä alan yritystoimintaan ja kehittämistyöhön.	KAO, Arktiset Aromit ry, Luke, Kajaanin yliopistokeskus

2. Kilpailukykyiset kainuulaiset yritykset

#	Toimenpide	Vastuutahot
2.1.	KÄRKIHANKE: Perustetaan Kainuuseen Marjatietokeskus , marja-alan kehittämiskeskus, joka toimii Suomussalmella Arktiset Aromit ry:n yhteydessä (+ virtuaalisesti).	Arktiset Aromit ry, Luke, KAO , Suomussalmen kunta, Kainuun liitto
2.2.	KÄRKIHANKE: Synnytetään luonnontuotealalle uutta yrittäjyyttä ja tuetaan myös nykyisten yritysten toimintaa yrityskehittämöiden, yrityskiihdyttämöiden ja veturiyritysten avulla. Tuotetaan erilaisia markkinointimateriaaleja ja -työkaluja yritysten käyttöön.	KAO , Kainuun Etu, ProAgria, Arktiset Aromit ry
2.3.	Parannetaan luonnontuotteiden tarjontaa kainuulaisissa ruokakaupoissa ja ammattikeittiöissä esim. lähiruokatreffien, villiruokaviikkojen ja muiden tapahtumien avulla.	Arktiset Aromit ry, ProAgria, KAO
2.4.	Selvitellään tarvetta perustaa kainuulaisille luonnontuotteille myyntipiste pääkaupunkiseudulle . Kartoitetaan myös tarve yhteiselle sähköiselle kauppapaikalle . Lisäksi selvitetään tarvetta kainuulaisten luonnontuotealan yritysten yhteishankinnoille ja -varastoinnille sekä yhteisten toimitilojen käytölle.	Kainuun Etu
2.5.	Laajennetaan luonnonmukaisten keruutuotteiden tuotantoa Kainuussa edistämällä myös yksityisten metsien luomusertifiointia .	Metsäkeskus, 4H
2.6.	Tehostetaan talteenottoa hyödyntämällä uusinta teknologiaa, lisäämällä poimijakoulutusta, kehittämällä poimijarenkaita ja hyödyntämällä satomalleja ja -ennusteita.	KAO, Luke, Arktiset Aromit ry
2.7.	Selvitetään puoliviljelyn ja viljelyn mahdollisuudet raaka-aineen saatavuuden parantamiseksi ja satovaihteluiden tasaamiseksi. Tehdään kartoitus metsämarjojen puoliviljelyn ja -viljelyn nykytilasta kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Tavoitteena on tuottaa esimerkkiviljelmä, jota hyödynnetään yritysten aktivoinnissa sekä koulutuksessa ja neuvonnassa.	Luke
2.8.	Tehdään tiivistä yhteistyötä sovelluskehittäjien kanssa luomalla uusia tapoja edistää luonnontuotealaa digitalisaation avulla (esim. sovellukset liittyen satoennusteisiin, poimijarenkasiin, myyntikanaviin).	Luke , Kajaanin yliopistokeskus, Arktiset Aromit ry
2.9.	Kehitetään toimintamalleja, joiden pohjalta luonnontuotteiden raaka-ainetuotantoa voidaan lisätä esimerkiksi metsänkäsitteilytoimin yhdessä muiden metsän käyttömuotojen kanssa.	Luke, Metsäkeskus, Metsähallitus
2.10.	Käynnistetään valtakunnallinen marjojen pölyttäjien suojelukampanja ”Miljoona pönttöä pölyttäjille” (vrt. Miljoona linnunpönttöä -hanke). Kampanja helpottaa pölyttäjien asutopulaa, edistää pölytykseen liittyvää tutkimustoimintaa ja lisää ihmisten luontoharrastusta.	Luke, 4H
2.11.	Herätellään yksityisten pääomasijoittajien kiinnostusta kainuulaisia luonnontuoteyrityksiä kohtaan järjestämällä tilaisuuksia, joissa saatetaan yhteen kainuulaisyrietykset ja sijoittajat.	Kainuun Etu, Arktiset Aromit ry

3. Raaka-aineaitasta innovatiiviseksi jatkojalostajaksi

#	Toimenpide	Vastuutahot
3.1.	KÄRKIHANKE: Tehdään opintomatkoja , joilla vieraillaan muun muassa menestyneiden luonnontuote- tai muun alan yritysten luona hakemassa oppia ja uusia ideoita omaan toimintaan. Tuetaan ja kannustetaan yrityksiä kehittämään uusia tuotteita pienryhmissä ja asiantuntijoiden avulla. Tehdään uusien tuotteiden kokeilu ja testaaminen vaivattomaksi. Kannustetaan yrityksiä hyödyntämään käyttäjälähtöistä palvelumuotoilua tuotekehityksessä. Tuotekehityksessä korostetaan ennakoivaa vuoropuhelua sekä potentiaalisen asiakkaan kanssa tehtäviä yhteisiä tuotetestauksia ja tuotemuunteluita.	KAO , Arktiset Aromit ry, ProAgria
3.2.	Tarjotaan opiskelijoille opinnäytetyöaiheiksi luonnontuotteiden jatkojalostukseen ja tuotekehitykseen liittyviä aiheita.	KAO, KAMK, Kajaanin yliopistokeskus , Arktiset Aromit ry
3.3.	Kannustetaan yrityksiä hakemaan Tekesin innovaatioaseteliä . Innovaatioasetelillä yrittäjä voi ostaa toimenpiteitä, joilla yritys kehittää tuotteitaan, palvelujaan tai prosessejaan, tai hankkia palveluna uutta innovaatiotoiminnassa tarvittavaa tietoa ja osaamista.	Kainuun Etu , ProAgria, Arktiset Aromit ry
3.4.	Järjestetään valtakunnallisia tuotekehitys- ja pakkauskilpailuja uusien innovatiivisten tuotteiden kehittämiseksi.	KAO , Arktiset Aromit ry
3.5.	Vahvistetaan erityisesti luonnontuotteiden tuotekehitykseen liittyvää tutkimustoimintaa . Huolehditaan tutkimustulosten ja uusien menetelmien linkittämisestä alan yritystoimintaan ja kehittämistyöhön. Keskeisiä tutkimusaiheita luonnontuotealalla ovat: Kajaanin yliopistokeskus: • Luonnontuotteiden jatkojalostus, tuotekehitys • Bioaktiiviset aineet, marjojen terveysominaisuudet • Tuotannon sivuvirtojen hyödyntäminen • Vähäarvoisempien osien hyödyntäminen Luonnonvarakeskus: • Talteenottoon liittyvä teknologia • Satomallit ja -ennusteet • Luonnontuotteiden viljely- ja puoliviljely	Kajaanin yliopistokeskus, Luke

4. Kainuulaistuotteet tutuiksi Suomessa ja ulkomailla

#	Toimenpide	Vastuutahot
4.1.	KÄRKIHANKE: Lisätään luonnontuotteiden käyttöä kainuulaisissa matkailuyrityksissä koulutusten, materiaalien ja työpajojen avulla. Valmistetaan koulutusmateriaalia, jossa havainnollistetaan luonnontuotteiden käyttömahdollisuuksia matkailussa erilaisilla esimerkeillä luonnontuotteet huomioon ottavista matkailu- ja hyvinvointipalvelukokonaisuuksista. Hyödynnetään vastavalmistuneen kuluttajatutkimuksen tuloksia uusien matkailupalvelujen ja -tuotteiden kehittämisessä. Lisäksi järjestetään matkailussa työskenteleville lyhytkursseja luonnontuotteista. Valmistetaan markkinointimateriaaleja kainuulaisista luonnontuotteista ja luontomatkailusta. Toteutetaan kainuulaistuotteiden markkinoinnissa yhtenäistä imagoviestintää . Edistetään luonnontuote- ja matkailuyritysten verkostoitumista yhteistyökyselyn avulla. Tuetaan erilaistumista mm. tarinallistamisen keinoin. Järjestetään luonnontuote- ja matkailualan yrityksille sekä muille luonnontuotealan toimijoille opintomatkoja muualle Suomeen ja ulkomaille. Matkoilla vieraillaan muun muassa menestyneiden luonnontuote- tai matkailualan yritysten luona hakemassa oppia ja uusia ideoita omaan toimintaan. Opintomatkoihin voidaan myös yhdistää ostajatapaamisia.	Arktiset Aromit ry, KAO, KAMK, Kainuun Etu
4.2.	Organisoidaan kansainvälisille messuille Suomi-osastoja, joissa on mukana kainuulaisia luonnontuote- ja matkailuyrityksiä. Tehdään markkinaselvityksiä kainuulaisyrityksille merkittäviltä viennin kohdealueilta.	Kainuun Etu, Arktiset Aromit ry
4.3.	Restonomikoulutukseen lisätään luonnontuotteiden tuntemusta. Lisätään kansainvälistä harjoittelijavaihtoa luonnontuotteisiin liittyvissä opinnoissa ja edistetään viennin kohdemaiden kulttuurin tuntemusta.	KAMK, KAO
4.4.	Edistetään luonnontuotteiden käyttöä Green Care -toiminnassa.	KAO, KAMK
4.5.	Kehitetään älypuhelinsovellus ”Villiruokamatkalla Kainuussa” yhteistyössä esim. KAMK:n pelialan koulutuksen kanssa. Sovellus esittelee erilaisia villiruokakohteita Kainuusta ja ehdottaa kriteereihin sopivaa reittiä Kainuun halki.	KAMK, Arktiset Aromit ry
4.6.	Lisätään lasten luonnontuotetuntemusta järjestämällä vuosittainen Luonnontuotepäivä kainuulaisissa ala- ja yläkouluissa.	Arktiset Aromit ry, 4H
4.7.	Edistetään kainuulaisten luonnontuotetuntemusta järjestämällä marja-, sieni- ja yrttiretkiä ja -kursseja Kainuun kunnissa.	Martat, Maa- ja kotitalousnaiset

Kiitos!

- Marjamasterplan parhaillaan lausuntokierroksella
- Lausunnot pyydetään lähettämään viimeistään 27.1.2017 (anni.koskela@arktisetaromit.fi)
- Kiitos kaikille masterplanin valmisteluun osallistuneille jo tässä vaiheessa!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin